

ПРЕДЛОГ

На основу члана 55. става 2. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, бр. 41/09) и члана 76. став 3. Закона о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК О КВАЛИТЕТУ ЈАЈА

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови у погледу квалитета јаја и то за класификацију, паковање, обележавање и декларисање јаја, као и општи и посебни услови за хигијену јаја.

Члан 2.

Одредбе овог правилника не примењују се на јаја која произвођач малих количина директно испоручује крајњем потрошачу или локалним малопродајним објектима, у складу са посебним прописом.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *индустријска јаја* јесу јаја у љусци, укључујући и разбијена и приплодна јаја, која нису намењена исхрани људи или употреби у прехрамбеној индустрији. У индустријска јаја се не убрајају кувана јаја;

2) *јаја* јесу јаја у љусци, осим напуклих, инкубираних или куваних јаја, од кока носилца врсте *Gallus gallus* и која су одговарајућа за исхрану људи или за припрему производа од јаја;

3) *крајњи потрошач* јесте коначни корисник јаја, који неће да користи јаја у у другој делатности у пословању са храном;

4) *непрехрамбена индустрија* јесте било која производња производа који садрже јаја, али нису намењени за исхрану људи;

5) *оператер за јаја* (у даљем тексту: *оператер*) јесте произвођач јаја или било које правно или физичко лице укључено у процес стављања у промет јаја;

6) *оштећена јаја* јесу јаја са оштећеном, али неразвијеном љуском и неоштећеном мембраном;

7) *објекат за сакупљање јаја* јесте сваки регистровани објекат за сакупљање јаја од произвођача ради испоруке центру за паковање јаја, у складу са прописом којим се уређује хигијена хране животињског порекла, или продаје искључиво велетрговцима чији су објекти одобрени као центри за паковање јаја, или прехрамбеној или непрехрамбеној индустрији;

8) *паковање јаја* јесте паковање јаја класе »А« или »В«, осим транспортних паковања и контејнера за индустријска јаја;

9) *приплодна јаја* су јаја која су намењена за лежење пилића;

10) *прехрамбена индустрија* јесте производња производа од јаја намењених за исхрану људи, осим масовних припрема obroka;

11) *препакивање јаја* јесте физички пренос јаја у друго паковање или поновно обележавање паковања које садржи јаја;

12) *производно место* јесте објект за држање кока носилца, који је одобрен у складу са посебним прописом;

13) *производна партија (серија, лот)* јесте група јаја, упакованих или неупакованих, из истог центра за паковање јаја, која су прикупљена на једном одређеном месту у току једног производног периода, под идентичним условима и која морају бити означена истим роком трајања, датумом паковања и једнаким ознакама класирања у односу на квалитет и тежину;

14) *произвођачки код* јесте јединствени број који се разликује у зависности од места производње јаја, државе порекла јаја и броја објекта у коме се узгајају коке носилце;

15) *продаја неупакованих јаја* јесте продаја јаја на мало, односно непосредна продаја крајњем потрошачу;

16) *разбијена јаја* јесу јаја са оштећеном љуском и мембраном, због којих може доћи до цурења њиховог садржаја.

Услови у погледу безбедности и квалитета јаја

Члан 4.

Јаја која се стављају у промет испуњавају опште и посебне услове у погледу безбедности хране у складу са прописима којима се уређује хигијена хране животињског порекла.

Јаја треба да буду чиста, сува и неизложена директно сунчевој светлости.

Јаја кока носилца не смеју се мешати са јајима других врста птица.

Јаја оштећена и разбијена у центрима за паковање јаја могу се испоручити за прераду прехрамбеној индустрији, у складу са прописом којим се уређује хигијена хране животињског порекла.

Квалитет и класирање јаја

Члан 5.

У односу на квалитет, јаја се класирају на:

- 1) јаја »А« класе (свежа јаја);
- 2) јаја »В« класе (намењена индустријској производњи).¹

Јаја »А« класе (свежа јаја)

Члан 6.

Јаја »А« класе у тренутку паковања испуњавају најмање следеће услове:

- 1) љуска и покожица је нормалног облика, чиста и неоштећена;
- 2) ваздушна комора није виша од 6mm и непокретна је, док за јаја која носе ознаку »екстра« не сме да прелази више од 4mm;

¹ Ознака класе »А« и »В« исписује се латиничним писмом.

3) беланце је бистро, прозирно и компактно;
 4) жуманце се при просветљавању јаја види као сена нејасних обриси и при наглom окретању јаја је непокретно или незнатно покретно и налази се у средини јаја;

5) заматак је неприметног развоја;

6) нема присуства страних материја и нема страног мириса.

Јаја »А« класе се не перу ни пре, ни после класирања, нити на било који начин чисте.

Јаја која су изложена поступку прања не означавају се као »А« класе.

Јаја »А« класе се не излажу поступку конзервирања или хлађењу на температури нижој од +5°C.

Изузетно од става 4. овог члана јаја која су држана на температури нижој од +5°C током превоза краћег од 24 сата или у малопродајним објектима не дуже од 72 сата, неће се сматрати хлађеним.

Јаја која су изложена поступку хлађења не означавају се као »А« класа.

Јаја »А« класе која престану да испуњавају захтеве квалитета утврђене за ту класу, могу се директно доставити за индустријску прераду.

Класирање јаја у односу на тежину

Члан 7.

Јаја »А« класе класирају се и у односу на тежину, осим ако се испоручују директно прехранбеној или непрехрамбеној индустрији.

Јаја »А« класе се приликом стављања у промет с обзиром на тежину класирају у четири групе и означавају са:

1) »XL« – врло велика: тежине од 73g и већа;

2) »L« – велика: тежине од 63g до 73g;

3) »M« – средња: тежине од 53g до 63g;

4) »S« – мала: јаја тежине испод 53g.

Група јаја у односу на тежину и тежина означавају се на паковању јаја одговарајућим словима, речима или њиховом комбинацијом у складу са ставом 2. овог члана.

Даља подела у групе у односу на тежину, уз употребу различитих боја, симбола и трговачких ознака на паковању не може се вршити.

Ако се јаја »А« класе осим оних ознаке »екстра« различитих величина стављају заједно у исто паковање, укупна тежина јаја наводи се у грамима, уз речи: »јаја различитих величина«.

Када се јаја »А« класе достављају за индустријску прераду, ознаке за тежину на паковању нису обавезне.

Јаја »Б« класе

Члан 8.

Јаја »Б« класе су јаја која не испуњавају захтеве квалитета утврђене за јаја »А« класе и достављају се само прехранбеној или непрехрамбеној индустрији.

Центри за паковање јаја

Члан 9.

Центар за паковање јаја јесте објекат за сакупљање, класирање, обележавање и паковање јаја на основу квалитета и тежине.

Центар за паковање јаја одобрава се за обављање делатности сакупљања, класирања, обележавања и паковања јаја, у складу са овим правилником и посебним прописом.

Члан 10.

Центар за паковање јаја испуњава услове који се односе на техничку опремљеност за обележавање јаја по квалитету и тежини, као и отискивање произвођачког кода ако има опрему за:

- 1) лампирање јаја, аутоматску или под непрестаним надзором, која омогућава проверу квалитета сваког појединачног јајета или другу одговарајућу опрему;
- 2) мерење висине ваздушне коморе у јајету;
- 3) класирање јаја по тежини;
- 4) мерење јаја (једну или више вага);
- 5) обележавање јаја.

Временски рок за класирање, обележавање и паковање јаја

Члан 11.

Јаја се класирају, означавају и пакују у року од десет дана од дана ношења јаја.

Јаја намењена стављању у промет као јаја »А« класе са знаком »екстра« класирају се, означавају и пакују у року од четири дана од дана ношења јаја.

Речи „екстра” или „екстра свеже” користе се као додатна ознака квалитета на паковањима која садрже јаја »А« класе, и као тако означена могу се наћи у малопродаји до деветог дана од дана ношења јаја.

Када се користе ознаке из става 3. овог члана, датум паковања и рок од девет дана од дана ношења јаја приказују се на паковању јаја на начин који је лако видљив и јасно читљив.

Подаци приказани на транспортном паковању

Члан 12.

Пре одвожења јаја из производне јединице свака пошиљка означава се следећим подацима:

- 1) назив, адреса и број производне јединице;
- 2) број јаја или њихова тежина;
- 3) датум ношења јаја;
- 4) датум отпреме.

Подаци из става 1. овог члана наводе се и на паковању јаја, са пратећом документацијом.

Ако се у центар за паковање јаја достављају неупакована јаја са сопственог газдинства, смештеног на истој локацији, подаци из става 1. овог члана прикупљају се у центру за паковање јаја.

Када се производне партије јаја, које су сакупљене у објекту за сакупљање јаја поделе и испоручују на више од једног оператера, пратећа документација замењује се одговарајућим етикетама транспортног контејнера, под условом да садржи податке наведене у ставу 1. овог члана.

Обележавање јаја

Члан 13.

Ознаке отиснуте на јајима и стављене на паковање треба да буду јасно видљиве и читљиве.

Боја која се користи за означавање јаја треба да испуњава захтеве посебног прописа којим се уређује употреба боја као прехранбених адитива.

Обележавање јаја »А« класе

Члан 14.

Јаја »А« класе обележавају се произвођачким кодом који се састоји од следећих ознака:

1) број који означава начин узгоја кока носиља у складу са чланом 20. став 3. овог правилника;

2) држава порекла (за Републику Србију – RS);

3) број објекта у коме се узгајају коке носиље;

Слова и бројеви од којих се састоји произвођачки код из става 1. овог члана су висине најмање 2mm и могу се исписивати у једном или више редова.

Ако се јаја продају неупакована, ознака произвођачког кода из става 1. овог члана, доступна је крајњем потрошачу као обавештење које се налази на месту где су јаја изложена за продају.

Обележавање паковања јаја »А« класе

Члан 15.

Паковање јаја »А« класе обележава се следећим ознакама:

1) датум паковања;

2) класа јаја и тежинска група;

3) рок трајања;

4) трговачко име или ознака;

5) начин узгоја живине;

6) информација за потрошача да се јаја морају држати на одговарајућој температури;

7) образложење произвођачког кода који се налази отиснут на јаје;

8) ветеринарски контролни број центра за паковање јаја;

9) назив и адреса произвођача и/или центра за паковање или продавца;

10) број комада јаја;

11) начин храњења кока носиља;

12) други подаци од значаја за крајњег потрошача.

Обележавање јаја »В« класе

Члан 16.

Јаја »В« класе, осим оштећених јаја, означавају се ознаком класе. На њих се могу ставити и остале ознаке из члана 14. овог правилника.

Ознака за јаја »В« класе је круг пречника најмање 12 mm у коме се налази слово Б, висине најмање 5 mm, исписано латиничним писмом или лако уочљиво обојено место пречника најмање 5 mm.

Ако се јаја достављају директно за индустријску прераду, на збирном паковању јаја јасно се назначавача „за индустријску прераду”, те се ознака из става 2. овог члана не мора отискивати на свако појединачно јаје.

Ознака рока трајања

Члан 17.

Рок трајања јаја не сме бити дужи од 28 дана.

Јаја се испоручују крајњем потрошачу најкасније 21 дан од дана ношења јаја, у складу са посебним прописом.

Рок трајања означава се речима »употребљиво до...« и датум.

Датум се наводи на следећи начин:

- 1) дан, изражен бројевима од 1 до 31;
- 2) месец, изражен бројевима од 1 до 12.

Ознака датума паковања

Члан 18.

Ознака датума паковања ставља се на паковање јаја предвиђено за продају и састоји се од речи: »датум паковања« и датум, иза којих се налази рок трајања у складу са чланом 17. став 4. овог правилника.

Ознака датума ношења јаја

Члан 19.

Ознака датума ношења јаја у тренутку паковања ставља се на паковање јаја, као и на свако јаје у паковању.

Када се јаја достављају центру за паковање јаја у контејнерима, сва јаја из истог контејнера која ће бити означена датумом ношења јаја, класирају се и пакују без прекида.

Датум ношења јаја се отискује на јаја за време поступка класирања или одмах после класирања.

Када се јаја не достављају центру за паковање јаја у контејнерима и нису са сопственог газдинства које је смештено на истој локацији:

1) означавају се датумом ношења јаја на сам дан ношења, односно на први радни дан који следи, ако су снесена на нерадни дан, заједно са јајима која су снесена на тај дан;

2) класирају се и пакују у складу са ставом 2. овог члана.

Јаја из става 4. овог члана достављају се другим центрима за паковање јаја или прехрамбеној индустрији на дан ношења односно на први радни дан ако су снесена на нерадни дан.

Складиштење и паковање јаја осталих произвођача која се достављају у центре за паковање јаја, а која неће бити означена датумом ношења, врше се засебно.

Ознака начина узгоја живине

Члан 20.

Податак о начину узгоја живине за јаја »А« класе налази се на самим јајима и на паковању јаја.

Податак о начину узгоја живине који се налази на паковању јаја састоји се, у зависности од начина држања живине, од речи и бројева:

- 1) »0 – јаја из органског узгоја«;
- 2) »1 – јаја из слободног узгоја«;
- 3) »2 – јаја из подног узгоја«;
- 4) »3 – јаја из кавезног (батеријског) узгоја«.

Податак о начину узгоја живине који се налази на самим јајима састоји се у зависности од начина држања живине, од бројева:

- 1) »0« за јаја из органског узгоја;
- 2) »1« за јаја из слободног узгоја;
- 3) »2« за јаја подног узгоја;
- 4) »3« за јаја из кавезног (батеријског) узгоја.

Податак о начину узгоја живине за јаја »В класе« није обавезно навести на самим јајима и паковању јаја.

Ознака начина храњења

Члан 21.

Паковања јаја могу да садрже ознаку начина храњења кока носиља ако су:

1) житарице као састојак хране за животиње обухваћане у најмање 60% укупне тежине смеше хране за животиње и при том не садрже више од 15% нуспроизвода индустрије житарица;

2) појединачни садржај житарица чини најмање 30% смеше хране за животиње, односно ако се смеша хране за животиње састоји од више врста житарица, свака мора имати најмање удео у смеси од 5%.

Ознака порекла јаја

Члан 22

Паковање јаја »А« класе има ознаку државе порекла јаја или натпис са речима »порекло јаја: погледати ознаку на јајима«.

Јаја из увоза

Члан 23.

Паковање јаја која се увозе треба да има видљиво и читљиво обележене следеће податке:

- 1) државу порекла;
- 2) назив увозника;
- 3) назив дистрибутера;

- 4) назив произвођача, односно центра за паковање јаја;
  - 5) класу јаја и тежинску групу;
  - 6) датум паковања;
  - 7) назив и адресу пошиљаоца ако се ради о великом паковању.
- Јаја из увоза треба да имају ознаку произвођачког кода.

Обележавање неупакованих јаја

Члан 24.

Неупакована јаја за непосредну продају крајњем потрошачу на месту продаје садрже следеће податке:

- 1) класу јаја и тежинску групу;
- 2) рок трајања;
- 3) начин узгоја живине;
- 4) образложење произвођачког кода који се налази отиснут на јаје.

Квалитет паковања

Члан 25.

Паковање треба да буде отпорно на ударце, суво, чисто и у добром стању, као и израђено од материјала који штити јаја од страних мириса и ризика од квара.

Препакивање јаја

Члан 26.

Паковање јаја »А« класе може се препаковати само у центрима за паковање јаја.

Паковање из става 1. овог члана садржи само јаја исте производне партије.

Индустријска јаја

Члан 27.

Индустријска јаја се испоручују у контејнерима за паковање, означеним траком или налепницом црвене боје.

На тракама или налепницама из става 1. овог члана у видљивом и читљивом облику наводе се следећи подаци:

- 1) назив и адреса оператера који отпрема јаја;
- 2) назив и адреса оператера коме се јаја допремају.
- 3) ознака »индустријска јаја« која се исписује црним штампаним словима висине 2 cm;
- 4) ознака »није за исхрану људи« која се исписује црним словима висине најмање 0,8 cm.

Траке и налепнице за јаја »А« класе

Члан 28.

Траке или налепнице за паковања јаја »А« класе су беле боје, а ознаке са подацима су отиснуте црном бојом.

Траке и налепнице за јаја намењена за прехранбену индустрију

Члан 29.

Траке или налепнице за јаја намењена за прехранбену индустрију су жуте боје ако су паковања јаја:

- 1) намењена преради у прехранбеној индустрији;
- 2) била »А« класе па престала испуњавати својства те класе, а нису била поновно разврставана;
- 3) »Б« класе.

На тракама или налепницама из става 1. овог члана у видљивом и читљивом облику црним словима наводе се следећи подаци:

- 1) назив и адреса оператера који дистрибуира јаја;
- 2) број или нето тежина упакованих јаја;
- 3) ознака »јаја за прехранбену индустрију« исписана црним словима висине 2cm.

Трака или налепница из става 1. овог члана може се употребити само једном.

Поновљено класирање јаја

Члан 30.

Јаја која су прошла поступак поновљеног класирања могу се ставити у промет у истим паковањима у којима су била и пре поновног класирања.

Ако су та јаја поново пакована, свако паковање садржи само јаја из једне производне партије.

Подаци које води произвођач јаја

Члан 31.

Произвођач јаја води податке о начину узгоја живине и начину храњења кока носиља, у складу са посебним прописом, ако јаја »А« класе и њихова паковања носе ту ознаку.

Подаци о начину узгоја живине су:

- 1) датум усељења кока носиља у објекат, њихова старост и број кока носиља;
- 2) број излучених кока носиља из даљег узгоја и производње;
- 3) дневна производња јаја;
- 4) број и/или тежина јаја дневно отпремљених или продатих уз назив и адресу центра за паковање јаја или купца.

Подаци о начину храњења кока носиља су:

- 1) количина и врста набављене и припремљене хране;
- 2) датум испоруке хране;
- 3) назив произвођача или добављача хране;
- 4) број и старост кока носиља и број произведених и испоручених јаја;
- 5) датум отпреме јаја;

б) назив и адреса купца (центра за паковање јаја).

Податак о датуму ношења јаја наводи се одвојено у односу на остале податке из става 1. овог члана.

Произвођач јаја податке из става 2. овог члана води посебно по објектима.

Подаци који се воде у објекту за сакупљање јаја

Члан 32.

У објекту за сакупљање јаја посебно се воде подаци о начину узгоја живине и по данима, и то о:

1) количини сакупљених јаја, разврстаних по произвођачима, са називом, адресом и произвођачким кодом, као и датумом или периодом ношења јаја;

2) количини јаја испоручених одређеном центру за паковање јаја, разврстаних по произвођачима, са називом, адресом и произвођачким кодом, као и датумом или периодом ношења јаја.

Уместо података о продаји и испоруци јаја, објекат за сакупљање јаја може имати рачуне и отпремнице.

Подаци који се воде у центру за паковање јаја

Члан 33.

У Центру за паковање јаја воде се посебно подаци о начину узгоја живине и по данима, и то о:

1) количини неklasираних јаја коју приме, разврстаних по произвођачима, са називом, адресом и произвођачким кодом, као и датумом или периодом ношења јаја;

2) количини јаја класираних по квалитету и тежини, после класирања јаја;

3) количини класираних јаја примљених из других центара за паковање јаја, укључујући и ознаке центара за паковање јаја, као и датум рока трајања јаја;

4) количини неklasираних јаја достављених другим центрима за паковање јаја, укључујући и ознаке тих центара за паковање јаја, као и датум или период ношења јаја;

5) броју и/или тежини испоручених јаја различитог квалитета и тежине, датуму паковања у случају јаја »В« класе односно року трајања јаја »А« класе, као и називу и адреси купца.

Центар за паковање јаја податке о залихама јаја води недељно.

Ако јаја »А« класе и њихова паковања имају ознаку начина храњења кока носилца и датум ношења јаја, центар за паковање води и те податке.

Уместо података о продаји и испоруци јаја центар за паковање јаја може имати рачуне и отпремнице.

Подаци које води други субјект

Члан 34.

У промету на велико јајима воде се подаци о набавци, продаји и залихама јаја, и то:

- 1) датуму и количини набавке и продаје јаја;
- 2) називу и адреси добављача/продаваца.

У промету на велико јајима подаци о залихама јаја воде се недељно.

Уместо података о продаји и отпреми јаја у промету на велико могу се имати рачуни и отпремнице.

Произвођач и добављач хране за коке носиле воде податке о њиховим испорукама произвођачима јаја.

Члан 35.

Подаци из чл. 31-33. овог правилника чувају се најмање 12 месеци од датума производње јаја односно хране за исхрану кока носилца.

Одступања од прописаних услова квалитета

Члан 36.

За производну партију јаја »А« класе у центру за паковање јаја приликом отпреме може бити највише 5% јаја с недостацима квалитета, а у промету највише 7% јаја с недостацима квалитета.

За јаја са ознаком »екстра« није допуштено одступање у висини ваздушне коморе ни у тренутку паковања, ни у тренутку увоза.

Члан 37.

За производну партију јаја »А« класе, одступање у односу на тежину по јајету може бити до 10% јаја из тежинске групе која се граничи са означеном тежинском групом на паковању, али не више од 5% јаја следеће ниже тежинске групе.

Код провере производне партије и паковања допуштено је одступање од 20 % јаја с нечитким ознакама.

Члан 38.

Субјекти у пословању храном који се баве производњом, сакупљањем, класирањем и паковањем јаја дужни су да своје пословање ускладе са одредбама овог правилника најкасније до 1. јула 2019. године.

Члан 39.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе Правилника о квалитету јаја и производа од јаја („Службени лист СФРЈ”, број 55/89 и „Службени лист СЦГ”, бр. 56/03 - др.правилник и 4/04 - др. правилник), у делу који се односи на јаја.

Члан 40.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.